

Novela veterinárního zákona

Jak většina z vás již zaznamenala, od začátku listopadu začala platit novela veterinárního zákona přinášející mnoho změn i na úseku zájmových chovů psů. Jedná se o zákon č. **302/2017 Sb.**, kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony. Zákon je platný od 19.9.2017 a účinný od 1.11.2017 s tím, že výjimku tvoří ustanovení části první čl. I bodu 9, které nabývá účinnosti dnem 1.1.2020 (problematika povinného čipování).

Pokusila jsem se udělat takový ucelenější rozbor týkající se především ohlašovací povinnosti dle § 4 odst. 3 dané novely a uvést do problematiky boje proti „množírnam“, neboť tato novela je jistým a především prvním opatřením proti nim.

Zdrojem předkládaných informací jsou převážně výsledky činnosti organizace ANIMAL EYE, z.s., jejímž hlavním účelem je právě důslednější prosazování práv a zájmů zvířat, především těch domácích. Prvotním záměrem je pojmenovat problémy v oblasti týrání domácích zvířat, tyto problémy systémově řešit, zabránit jejich vzniku a nikoliv suplovat likvidaci jejich následků. Tím je činnost uvedené organizace v ČR poměrně unikátní. Její členové nastavují přesné základy profesních, odborných a etických standardů v této oblasti a postupně se profilují v přirozeného odborného partnera státních a samosprávných institucí i dalších subjektů působících na úseku ochrany zvířat.

Novela veterinárního zákona, kterou připravilo Ministerstvo zemědělství má představovat takové první vládní opatření namířené hlavně proti tzv. množírnam psů. Výraz množírna není legislativně nikde definován, jde spíše o pouhý mediální pojem. Z kynologického hlediska, resp. z perspektivy chovatelské etiky se „množením zvířat“ rozumí jakákoliv reprodukce zvířat bez průkazu původu, ať již komerční nebo nekomerční povahy. Z tohoto hlediska se zásadně nerozlišuje, zdali k uvedené činnosti dochází za účelem zisku anebo z pouhé nedbalosti, respektive nezodpovědnosti. V právní rovině a potažmo i v mediálním pojetí se termínem „množírna“ označuje blíže nedefinovaný způsob chovu, resp. držení psů, uskutečňovaný především pro komerční účely, který provázají některé zásadní jevy. Nejvýraznější z nich je nedostatečná péče o zvířata a často i daňové úniky při prodeji. Za množitele jsou tedy nejčastěji označováni chovatelé, resp. držitelé zvířat, kteří se snaží na chovu a následném prodeji psa pouze vydělat bez reflexe zákonných a chovatelských pravidel.

Hlavním problém spočívá v tom, že stávající zákonná pravidla na úseku zájmových chovů psů jsou velmi vágní (nepřesná, neurčitá) a nedostatečná. Hlavními prameny, o kterých zde hovoříme, jsou: zákon č. **246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání**, a to především § 3 písm. e), kde je definice zvířat v zájmovém chovu, § 13, který obsahuje tři rámcové (obecné) povinnosti pro zájmové chovy zvířat. Dalším pramenem je **vyhláška š. 21/2013 o stanovení podmínek při chovu psů a koček**, která obsahuje jediný paragraf k podmínkám chovu psů a navíc má velmi omezenou působnost - vztahuje se totiž pouze na podnikatele, kteří se v rámci své podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, a na sdružení fyzických a právnických osob která se zabývají chovem zvířat, resp. na chovatele v nich sdružené (= chovatelské kluby a jejich členy a podnikatele, tj. registrované chovatele).

Na základě výše uvedených legislativních nedostatků mi dovolu, velmi stručně uvést ty nejhlavnější nedostatky platné právní úpravy na úseku zájmových chovů psů:

- Jak již bylo řečeno výše vágní ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání
- Chov zvířat a jejich výcvik je živností volnou
- Nedostatečná prováděcí vyhláška o parametrech chovů psů (viz výše)
- Absence dokumentace o zdravotním stavu chovaných psů
- Absence jednotné evidence psů
- Omezené kontrolní pravomoci veterinární správy

Tento článek nemá mít za cíl detailně rozebrat veškeré zde uvedené nedostatky a navázat rozbohem navrhovaných změn, ale poukázat na danou problematiku a vyjádřit se k hlavní změně, kterou je povinná registrace chovatelů pěti a více fen starších jednoho roku, a to do sedmi dnů, kdy bylo tohoto počtu dosaženo.

Novela veterinárního zákona ve svém § 4 odst. 3 stanoví: *Chovatel, který chová 5 a více psů samičího pohlaví starších 12 měsíců, je povinen tuto skutečnost oznámit krajské veterinární správě Státní veterinární správy nebo Městské veterinární správě v Praze Státní veterinární správy (dále jen „krajská veterinární správa“) nejpozději do 7 dnů ode dne, kdy počet chovaných psů samičího pohlaví starších 12 měsíců dosáhl 5 a více chovaných zvířat; tato povinnost se nevztahuje na osobu, jejíž oznamovací povinnost upravuje jiný právní předpis*), a na osobu, jejíž právo nebo povinnost držet, cvičit nebo používat psa stanoví jiný právní předpis, zejména na chovatele služebních psů, psů se zvláštním výcvikem, vodicích psů, asistenčních psů, psů určených k odhalování výbušnin a loveckých psů. V oznámení chovatel uvede počet chovaných zvířat a místo jejich chovu. Za chovatele tvořící domácnost může oznamovací povinnost splnit jeden z nich.“*

Doposud měli oznamovací povinnost pouze chovatelé psů, kteří podnikali na základě živnostenského oprávnění dle § 13a zákona č. 246/1992, na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. Novým opatřením dojde k většímu přehledu o chovech, kde se nachází větší počet psů a kde může docházet k jejich množení a riziko nevhodných podmínek chovu, ať už se jedná o reprodukci zvířat, výživu nebo podmínky prostředí, je zde vyšší. Chovy budou podléhat evidenci bez ohledu na to, zda se jedná o podnikatelský způsob chovu, nebo o chov čistě zájmový a bez ohledu na počet chovatelů na daném místě.

V současné době se dozorové pravomoci Státní veterinární správy (dále jen SVS), pokud jde o pravidelné kontroly chovů zájmových zvířat (včetně psů) v rámci Víceletého plánu kontrol SVS, vztahují pouze na chovatele, kteří na základě živnostenského oprávnění chovají zvířata určená pro zájmové chovy pro účely obchodu s nimi anebo s nimi obchodují. Patří sem jak klasické zverimexy, tak chovy zájmových zvířat určených pro další prodej, včetně chovatelských stanic psů s průkazem původu, pokud se jedná o chov na základě živnostenského oprávnění. Od účinnosti této povinnosti bude mít tedy SVS informace ohledně dalších chovatelů, tudíž bude moci provést plánované kontroly v těchto chovech s cílem ověřit podmínky péče o zvířata.

Velmi důležitá je následující informace SVS, která konstatuje, že *nový seznam chovu psů (který vznikne daným nahlásováním) nebude představovat „seznam množiren s nelegálním prodejem“, ale bude to seznam míst, kde se chová větší počet fen bez ohledu na charakter a cíl chovu.* V seznamu, který má SVS za povinnost podle novely veterinárního zákona také zveřejnit, tak naleznete nejen chovy psů s průkazem původu a bez něj, ale také chovy psů pro sportovní využití či chovy s větším počtem fen ne nutně využívanými k reprodukci. Zveřejněná informace o registraci chovu bude obsahovat pouze jméno a příjmení chovatele, obec, počet nahlášených fen a datum oznámení.

Za nenahlášení chovu hrozí chovateli sankce. Neznamená to však, že pokud chovatel chov nenahlásí, SVS chov automaticky uzavře. Chovatel musí současně dodržovat obecné podmínky legislativy a v případě, že má na chov psů živnost, má být již u příslušné KVS registrován podle výše uvedeného zákona na ochranu zvířat. Dané sankce jsou až do výše 20.000,- Kč pro fyzické osoby, a až do výše 300.000,-Kč, jde-li o právnickou osobu nebo fyzickou podnikající osobu.

Cílem navrhované úpravy tedy je, aby se orgány veterinární správy dozvěděly o tom, že chovatel chová větší množství psů na daném místě. Úřední veterinární lékaři pak budou moci pravidelně prověřovat, zda v chovu nedochází například k týrání zvířat. I z tohoto důvodu se proto vztahuje povinnost nahlášení i na **feny přestárlé či vykastované (a samozřejmě na chovy psů s PP, chovy psů bez PP a chovy sportovní)**. Nebyl důvod je vyjímát z nahlášení, neboť SVS má tímto alespoň možnost kontrolovat podmínky v jakých tyto feny žijí, zda nedochází k týrání těchto fen apod. Jak bylo uvedeno výše, účelem není vytvořit „jenom“ seznam množiren, ale mít možnost kontrolovat podmínky ve kterých daná zvířata žijí.

Samozřejmě vás v této souvislosti může napadnout otázka, zda mám hlásit případný úhyn či prodej nahlášených fen, ale tato povinnost ze zákona nevyplývá, tudíž chovatel tyto změny hlásit nemusí.

Výjimku mají pouze chovatelé podnikající v této oblasti na základě živnostenského listu, kteří již splnili oznamovací povinnost podle §13a zákona na ochranu zvířat, a dále na chovatele služebních fen, fen se zvláštním výcvikem, vodících fen, asistenčních fen, fen určených k odhalování výbušnin a loveckých fen¹. Aby se na chov vztahovala výjimka z oznamovací povinnosti, musí mít fena osvědčení o složení příslušné zkoušky, či o zařazení do výkonu služby.

Co se týče problematiky chovatelů žijících ve společné domácnosti, zákon ve svém ustanovení konstatuje v poslední větě: *„Za chovatele tvořící domácnost může oznamovací povinnost splnit jeden z nich.“* Tedy SVS vykládá toto ustanovení tak, že **se feny chovatelů žijících ve společné domácnosti sčítají, a postačí, pokud nahlásí daný počet fen pouze jeden z nich. Pozor na situaci, kdy například v nemovitosti existuje více domácností (například více bytů) – v tomto**

¹ Definice loveckého psa, na kterou se vztahuje výjimka z oznamovací povinnosti, je uvedena v §44 odst. 1 zákona o myslivosti (449/2001 Sb.):

„Loveckým psem se rozumí pes loveckého plemene uznaného Mezinárodní kynologickou federací (FCI) s průkazem původu, který složil příslušnou zkoušku z výkonu. Potvrzení o složené zkoušce vystavené jejím pořadatelem je veřejnou listinou.

případě se počet fen nesčítá, respektive povinnost hlášení chovu pěti a více fen se vztahuje na každou domácnost zvlášť. Pokud se vrátím k problematice společné domácnosti více chovatelů a sčítání fen zde žijících, je pochopitelný úmysl zákonodárce v tom směru, že chtěl tímto krokem zabránit obcházení nahlašovací povinnosti rozdělením daných fen mezi členy rodiny respektive domácnosti. I přesto, že chápu úmysl daného ustanovení, zcela se s ním neztotožňuji, neboť vlastně nahlašuji feny, které mi nepatří, jejichž nejsem chovatelem a třeba nemusím mít toliko vliv na podmínky, ve kterých žijí či na plnění povinností vyplývajících ze zákonných norem pro příslušného chovatele.

Na stránkách Státní veterinární správy naleznete odkaz na online oznamovací formulář:
<https://www.svscr.cz/oznameni-chovu-peti-a-vice-fen-starsich-12-mesicu/>

Závěrem bych ráda uvedla, že i přesto, že novela vzbuzuje jisté emoce, v tom směru, že „stejně to množírny nezastaví“, „stejně je to novela na nic“ a podobně, беру tento krok jako pozitivní už jenom v tom smyslu, že se vůbec o problematice zájmového chovu psů začala hovořit, a to na legislativní úrovni, a to právě v souvislosti s problematikou množírny. Novela je sice prezentována jako první krok či první opatření proti množírnám, ale také je nutné ji chápat jako „nastartování“ změn v zájmovém chovu psů obecně a tím odstraňování výše uvedených legislativních nedostatků, které tu právě utváří prostor pro nelegální jednání.

Zajímavost ohledně nelegálního obchodu se zvířaty v Evropě

Organizace Dog Trust zveřejnila tento rok report ohledně nelegálního obchodu se zvířaty v Evropě, a to v rámci dovozu do Velké Británie. Ten to report například odhaluje šokující případ 4 týdenních štěňat s neodříznutou pupeční šňůrou, která byla podrobena 30 hodinové jízdě v autě, štěňata pod sedativy, která byla přesunuta mezi hranicemi bez jakékoliv dokumentace, štěňata přepravovaná v koši přikrytém neprodyšnou pokrývkou s pouze jedním malým otvorem na dýchání nebo zajímavou informací, týkající se faktu, že 82% zachycených štěňat na hranicích jsou oblíbená plemena, jako jsou mopsi a francouzští buldoci. Pokud vás problematika zajímá, lze celý report nalézt na: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/assets.dogandcatwelfare.eu/live/media/publicationtemp/puppy_smuggling_report_final_pdf.pdf

Spoustu pozitivních kroků či aktivit probíhá i na úrovni Evropské unie, či v jednotlivých členských státech, ale v tomto okamžiku zde není prostor o všem hovořit.

V případě jakýchkoliv dotazů týkající se této problematiky mě neváhejte kontaktovat na emailové adrese sroka@centrum.cz

Kamila Šrolerová
právnička společnosti ANIMAL EYE, z.s.

Toto stanovisko není oficiálním stanoviskem České asociace sleddog sportů, ale pouze pohledem právničky, která se v této oblasti pohybuje a jelikož zastává funkci generálního

sekretáře ČASS, rozhodla se toto stanovisko zpracovat jako doplnění informací pro ty, kteří o dané problematice nemají žádné podvědomí.

Zdroje:

- Činnost a zkušenosti v ANIMAL EYE, z.s.
- Webové stránky Státní veterinární správy
- Platná legislativa